СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ”
гр. Джебел 6850, ул. „Тракия” №5
тел.: 03632 2017
e- mail: info-9093012@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
НЕЗИХА ХАСАН:……
Директор на СУ“ Хр. Ботев“- гр. Джебел

План - програма

за усвояване на българския книжовен език

в Средно училище ”Христо Ботев“
гр. Джебел

за учебната 2026/2027 година

Настоящият план е приет на заседание на ПС
с протокол №1 / 20.10.2026 г.

Мотивация

Усвояването на българския книжовен език се свързва със социалната значимост на неговите функции като основно средство за:

- общуване във всички социокултурни сфери;
- социализация и професионална реализация на учениците;
- интегриране на всички етноси в структурите на българското общество.

****

Настоящият план е разработен на база НАРЕДБА № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език

С тази наредба се определят държавният образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език в системата на училищното образование, както и условията и редът за усвояването на български език от ученици,за които българският не е майчин.
Всички дейности по усвояването на българския книжовен език в СУ „Христо Ботев" гр. Джебел са подчинени на следните общи положения от **НАРЕДБА № 6.**

Общи положения

1. Кодифицираните норми на българския книжовен език се прилагат,съгласно действащия към съответния момент академичен правописен речник на Института за български език към Българската академия на науките.

2. Официалният език в училище е българският.

3. Изучаването и използването на българския книжовен език в училище е право и задължение на всеки член на училищната общност.

4. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички ученици, които се обучават в СУ „Христо Ботев" гр.Джебел. Усвояването му се свързва с изисквания към устната и към писмената реч,определени в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка в частите им, отнасящи се до обучението по български език и литература, както и до жанровете на ученическите текстове, които следва да бъдат усвоени в процеса на училищното образование.

5. Усвояването на българския книжовен език се изразява във:
- овладяване и прилагане на компетентностите по български език и литература, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка като очаквани резултати от обучението в края на отделните етапи и степени;
- овладяване и прилагане на компетентностите, определени с учебните програми по предмета български език и литература;
- спазване на книжовните езикови норми в учебните часове по всички учебни предмети, в дейностите по различните образователни направления, в които обучението се осъществява на български език, както и в дейностите за осигуряване на общата подкрепа за личностно развитие;
- спазване на книжовните езикови норми в процеса на общуване между учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти и непедагогическия персонал.

6. Усвояването на българския книжовен език се осъществява в процеса на училищното образование във всички форми на обучение в учебните часове, предвидени за придобиване на училищната подготовка, чрез:
- обучението по учебния предмет български език и литература;
- обучението по останалите учебни предмети или модули, по които обучението се осъществява на български език.

7. Усвояването на българския книжовен език се осъществява и чрез осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училище и в рамките на:
- допълнителното обучение по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература;
- консултациите по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература;
- допълнителните консултации по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- заниманията по интереси;
- библиотечно-информационното обслужване;
- логопедичната работа.

8. Учителите са длъжни да преподават на книжовен български език и да подпомагат учениците при овладяването и прилагането на книжовноезиковите норми при обучението по всички учебни предмети с изключение на чужд език, майчин език и на учебните предмети, които се изучават на чужд език.

9. Овладяването и прилагането на книжовните езикови норми на българския език от учениците е обект на проверка и оценка от учителя в учебните часове по учебния предмет български език и литература.

10. Степента на усвояване на българския книжовен език от учениците се установява и чрез националните външни оценявания по български език и литература, както и чрез задължителния държавен зрелостен изпит по български език и литература по чл. 134, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.

11.Спазването на книжовните езикови норми в училище се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти.

ЦЕЛИ:

1. Развиване на комуникативните умения на учениците, на способностите им за писмено и устно изразяване на български език.
2. Подобряване уменията на учениците за правилна употреба на езиковите средства с оглед сферата на общуване.
3. Ограничаване спада на грамотността сред учениците.
4. Овладяване и прилагане на книжовноезиковите норми от всички ученици.

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ:

1. В училище задължително се използва книжовният български език:
- от учителите, при преподаване на учебните предмети /с изключение на учебните предмети “чужд език” и “майчин език”;
- от всички участници в УВП /учители, ученици, обслужващ персонал/, при общуване помежду си.

Срок: постоянен
Отг.: Директорът и учителите

2. “На езиков пост” – общоучилищна кампания за усвояване на книжовния български език:

- в часовете по всички учебни предмети и в занятията по ЦДО да се отделя време за речникова работа и да се поправят грешки на учениците, свързани с нарушаване на езиковите норми;
- в часовете по БЕЛ системно да се анализира вида на допусканите грешки;
- в часовете за консултации да се работи с ученици, слабовладеещи езика;
- по класове /випуски да се изготвят табла с рубрики:

- “Най-доброто” /писмени работи на учениците – съчинения, есета, лично творчество и други/
- “Къде грешим най-често”
- “Езикови правила”

Срок: постоянен
Отг.: Учителите

3.Участие на ученици в училищни и общински конкурси,рецитали и тържества .

Срок: постоянен
Отг.: Класните ръководители и учителите по БЕЛ

4. Изготвяне на календар на бележитите дати и годишнини за 2026/2027 учебна година с отговорности за отделните мероприятия. Организиране на читателски конференции и поетични вечери.

Срок: м.септември
Отг.: МО по езиково обучение

5. Тържествен час на класа, посветен на българския език, под надслов:
I – IV клас – “Родна реч омайна”
V – VIII клас – “Език свещен на моите деди”
IX – XII клас – “Не се гаси туй, що не гасне”

Срок: 11-22 май
Отг.: Кл. ръководители

6. Провеждане на състезания по класове: “Знаем ли български език?”

Срок: ежемесечно
Отг.: Учителите по БЕЛ

7. Посещение и обсъждане на театрални постановки и филми.

Срок: постоянен
Отг.:Класните ръководители и Учителите по БЕЛ

8. Да се следят образователни и младежки предавания по телевизията, свързани с усвояването на български език, като: “Език мой”, “Библиотеката”, “Глобусът” и др. И при възможност да се коментират в часовете по български език и литература или в ЧК.

Срок: постоянен
Отг.: Учителите по БЕЛ и класните ръководители

9. Водене на читателски дневници в часовете по извънкласно четене от учениците в начален курс.

Срок: постоянен
Отг.:Началните учители

10. Учебни екскурзии “По стъпките на българските писатели и книжовници”

Срок: месец май
Отг.: Класните ръководители

11. Презентиране на проекти по информационни технологии и информатика пред родители.

Срок: м. Юни
Отг.: Шермин Исмаил
Хасан Хасан

12. В клубните дейности по проект: „Единни в многообразието” ръководителите да изискват задължително създаване на устни и писмени текстове, отговарящи на книжноезиковите норми, в които учениците да споделят, разкажат и опишат своите възгледи по разглежданите проблеми.

Срок: постоянен
Отг. Ръководителите на клубове

14. Провеждане на часове по БЕЛ в библиотеката при подходяща тематика, като: “Пътят на книгата”, “Работа с видове речници”, “В света на приказките” и др.

Срок: м. Април, май
Отг.: Учителите по БЕЛ

15. Българския речев етикет
В заниманията по интереси в ЦДО да се провеждат:

- игри от типа: “Нарисувай с думи”, “Мога, можеш, можем” /за I-IV клас/ „Нарисувай с думи – предмет, приятел природна картина и др”, „Мога, можеш, можем – съставяне на устни текстове” /V- VII/
- разговори за култура на поведение и култура на речта за учениците от V – VII клас.

Срок: ежеседмично
Отг.:Учителите в ЦДО

Отчитане и контрол

1. На сбирките на МО, училищните комисии и клубовете по проекта да се следят и отчитат запланувaните по плана дейности и резултатите от тях за усвояване на БЕ от учениците.

Срок: периодичен
Отг.: Председателите на МО и др.

2. На родителските срещи по класове класните ръководители да запознаят родителите с плана за усвояване на БЕ и да ги направят съпричастни като ги ангажират с общи дейности за постигане на по – добри резултати. Родителски срещи по класове на тема: “Родители и учители – партньори в усвояването на книжовния български език от учениците”.

Срок: м. октомври - ноември
Отг. Кл. ръководители

3. На педагогическите съвети за отчитане резултатите от УВР в края на I срок и в края на учебната година да се обсъди и направеното от учители, възпитатели и класни ръководители по плана за усвояване на БЕ с оглед на постигнати резултати по поставените цели.

Срок: м. февруари, м. юли
Отг. Директорът

План – програма

Период на действие на Програмата
Срокът на изпълнение на План – програмата е постоянен и е отворен за допълнения и промени през учебната 2026/2027 година.

Изготвил: Тюляй Махмуд – преподавател по БЕЛ